

VŠECHNY CESTY
VEDOU DO ŽACLĚŘE

WSZYSTKIE DROGI
PROWADZĄ DO ŻACLERZA

Aneb vycházkové trasy
v Žaclěři a okolí

Czyli szlaki spacerowe
po Žaclerzu i okolicy

Rýchorské náměstí 10, 542 01 Žaclěř
+420 499 739 225, muzeum@zacler.cz
www.muzeum-zacler.cz, www.infocentrum-zacler.cz

Realizováno za finanční podpory Královéhradeckého kraje.

VÍTEJTE NA ŽACLĚŘSKU

Žacléř a jeho okolí nabízí díky své poloze na okraji Krkonošského národního parku množství příležitostí k turistickým vycházkám, výletům i delším túrám. Brožura Všechny cesty vedou do Žacléře je malým průvodcem po zajímavých místech regionu. Je členěná na trasy kratší – do 6 km a delší – 7 km a více. Ve většině případů je výchozím bodem město Žacléř. Zavede vás do míst turisticky známých, jako jsou Rýchory i míst spíše zapomenutých, ale přesto poutavých – kupříkladu k Bečkovskému vodopádu nebo na Královecký Špičák. Zadní klopka navíc ukrývá mapu s přehledem tras.

WITAMY W REGIONIE ŻACLERSKIM

Ze względu na swoje położenie na skraju Karkonoskiego Parku Narodowego, Żaclerz i jego okolice oferują mnóstwo okazji do wyruszenia na spacer, wycieczkę lub dłuższą wędrówkę górską. Broszura o nazwie Wszystkie drogi prowadzą do Żaclerza to miniprzewodnik po ciekawych miejscach regionu. Jest ona podzielona na trasy krótsze – do 6 km i dłuższe – 7 km i więcej. W większości przypadków punktem wyjścia jest miasto Żaclerz. Przewodnik poprowadzi Państwa do znanych atrakcji turystycznych, takich jak Rýchory, oraz miejsc raczej zapomnianych, ale pomimo to bardzo ciekawych – na przykład do wodospadu Beczkowskiego lub na Královeckí Szpicak [Královecký Špičák]. W tylnej kieszonce znajdą Państwo mapę z zestawieniem tras.

wlewo: Jezdecká cesta, uprostřed: Sněžný potok, vpravo: Chata Ozon

JEZDECKOU CESTOU K CHATĚ OZON

Vycházková trasa, kterou bychom mohli nazvat také barevnou stezkou, se vine převážně bukovým a smrkovým porostem, který v jarním a podzimním období hýří krásnými barvami.

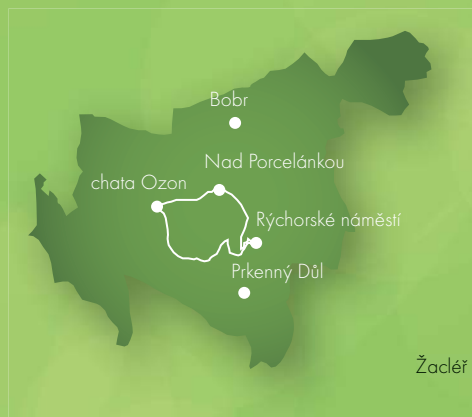
Cestu, v minulosti nazývanou Reitsteig (odtud tedy Jezdecká stezka), nechal roku 1899 zřídit majitel žacléřského zámku Waldemar Hesse. Po přibližně 1,5 km se napojuje na širší cestu směřující z Prkenného Dolu na Rýchory k chatě Ozon (dříve Quintenmühle). Při procházce je možné se zaposlouchat nejen do ševlení listoví, ale i šumění Sněžného potoka, který pramení vysoko na Rýchorách na enklávě Sněžné domky. S budováním cesty je spjata tragická událost. V červnu 1899 zbýval k dokončení cesty pouze odstřel skalního masivu, který jí přibližně v polovině přehrazoval. Při odstřelu, jehož dunivý výbuch byl zřetelně slyšitelný až na náměstí, byli smrtelně zraněni dva muži, třetí následkům zranění podlehl o rok později. Po 3 km chůze příjemným terémem doputujete k chatě Ozon, dříve mlýnu zvané Quintenmühle. Původní mlýn roku 1929 vyhořel a na jeho místě byl vystavěn nový hotel. Odtud se můžete vydat stejnou cestou zpět, nebo zvolit žlutou turistickou cestu vedoucí kolem Bílého kříže.

DROGĄ JEŹDZIECKĄ DO CHATY OZON

Szlak spacerowy, który można nazwać także kolorowym szlakiem, wije się przeważnie wśród buków i świerków, a w okresie wiosennym i jesiennym mieni się pięknymi kolorami.

Drogę, w przeszłości nazywaną Reitsteig (stąd Ścieżka Jeździecka), zbudował w 1899 roku właściciel żaclerskiego zamku Waldemar Hesse. Po około 1,5 km łączy się ona z szerszą drogą prowadzącą z Prkennego Dolu do Rychor, do chaty Ozon (wcześniej Quintenmühle). Podczas spaceru można wsłuchać się nie tylko w szelest liści, ale także szum Śnieżnego Potoku, którego źródło leży wysoko w Rychorach,

w enklawie Śnieżne Domki. Z budową drogi jest związane tragiczne wydarzenie. W czerwcu 1899 r. do dokończenia drogi pozostało już tylko odstrzeżenie masywu skalnego, który leżał mniej więcej w połowie drogi. Podczas odstrzeżania, którego głośny wybuch był dobrze słyszalny aż na rynku, dwaj mężczyźni zostali śmiertelnie ranni, a trzeci zmarł rok później wskutek odniesionych ran. Po 3 km spaceru przyjemnym terenem dotrą Państwo do chaty Ozon, wcześniej młyna nazywanego Quintenmühle. Pierwotny młyn spłonął w roku 1929, a w jego miejscu wybudowano nowy hotel. Stąd można iść tą samą drogą z powrotem lub wybrać żółtą ścieżkę turystyczną prowadzącą wokół Białego Krzyża.

celkem 6 km
modrá a žlutá
turistická stezka

łącznie 6 km
niebieski i żółty szlak
turystyczny

Žacléř Rýchorské náměstí – chata Ozon – Rýchorské náměstí

Žaclerz rynek Rychorski – chata Ozon – rynek Rychorski

ZÁMECKOU SPOJKOU KOLEM MODRÉHO KŘÍŽE K CHATĚ OZON

Zámecká spojka vás stejně jako Jezdecká cesta dovede do oblasti Rýchor, příjemným a blízkým cílem se může stát chata Ozon.

Cesta je zpevněná a tudíž vhodná i pro rodiny s malými dětmi a pro výpravy s kočárky. Přibližně v polovině cesty lze využít odpočinkové místo u moderně pojatého Modrého kříže. Modrý kříž byl instalován v roce 2014. Podle vlastního návrhu jej vytesal Jan Semerák z Vrchové a dílo daroval městu. Na místě byl původně na stromě připevněn dřevěný oltářík modré barvy se svatým obrázkem, odtud také místo získalo své jméno. Po 3 km chůze po široké cestě, dorazíte k chatě Ozon, odkud se vydáte zpět již popsanou modrou turistickou cestou zvanou Jezdecká, nebo můžete zvolit žlutou trasu, vedoucí kolem Bílého kříže.

DROGĄ ZAMKOWĄ KOŁO NIEBIESKIEGO KRZYŻA DO CHATY OZON

Droga Zamkowa (Zámecká spojka) doprowadzi Państwa, tak samo jak Szlak Jeździecki, w okolice Rychor. Przyjemnym i bliskim celem może być chata Ozon.

Szlak jest utwardzony, nadaje się zatem dla rodzin z małymi dziećmi i na wyprawy z wózkami dziecięcymi. Mniej więcej w połowie drogi można skorzystać z nowoczesnego miejsca odpoczynku koło Niebieskiego Krzyża. Niebieski Krzyż ustawiono w 2014 roku. Wyrzeźbił go według własnego projektu Jan Semerák z Vrchovej i swoje dzieło подарował miastu. Pierwotnie w tym miejscu znajdował się przymocowany na drzewie drewniany ołtarzyk w kolorze niebieskim ze świętym obrazkiem. Od niego właśnie pochodzi nazwa tego miejsca. Po 3 km wędrówki szeroką drogą dotrą Państwo do chaty Ozon, skąd udają się Państwo z powrotem opisaną już niebieską trasą turystyczną

vlevo nahoře:
Chata Ozon,
vpravo nahoře:
Zámecká spojka,
vpravo dole:
Modrý kříž

o nazwie Jeździecka lub mogą Państwo wybrać trasę żółtą prowadzącą wokół Białego Krzyża.

Žaclěř Rýchorské náměstí – chata Ozon – Rýchorské náměstí

Žaclerz rynek Rychorski – chata Ozon – rynek Rychorski

K PŮVODNÍMU PRAMENU BOBRU

Stoupání všiříc Rychorám si můžeme zpestřit procházkou k původnímu prameni řeky Bobr. Stačí se na rozcestí Nad Porcelánkou vydat k Hadí stezce, na jejím počátku odbočit vlevo a následovat dřevěné směrovky.

Pramen řeky Bobru byl v minulosti vyhledáván poutníky i turisty, kteří k němu směřovali zejména z dnešních polských měst kupř. Kamené Hory, Janowic Wielkich, Jelení Hory, Pilchowic, Wleně, Bolesławce, či Żaganu, kterými Bobr protéká a byl vždy důležitou součástí jejich každodenního života. Svůj název získala řeka podle bobrů, kteří v dobách minulých v hojném počtu žili na jejích březích. Podle říčky je také pojmenována osada Bobr ležící pod svahem, která byla v minulosti samostatnou obcí a dnes je součástí Żacléře. Již roku 1890 byl pramen vyznačen informační tabulkou, kterou zřídila místní sekce Krkonošského spolku. Na počátku 20. stol. pak vybudoval žacléřský okrašlovací spolek kamennou zídku. Články z počátku 20. století však hovoří také o tom, že v letních měsících pramen vysychal. K definitivní ztrátě vody došlo po výstavbě jímek vody v Boberské stráni kousek pod pramenem. Postupem času upadl v zapomnění a byl známý jen několika málo pamětníkům a obyvatelům, díky jejichž informací byl v roce 2014 znovu vyznačen.

DO PIERWOTNEGO ŹRÓDŁA BOBRU

Wycieczkę w kierunku Rychor można urozmaicić przechadzką do pierwotnego źródła rzeki Bóbr. Wystarczy na rozdrożu Nad Porcelánkou udać się w kierunku Wężowej Ścieżki.

Na początku ścieżki trzeba skręcić w lewo i kierować się drewnianymi kierunkowskazami. Źródło rzeki Bóbr było w przeszłości poszukiwane przez pielgrzymów i turystów udających się do niego przede wszystkim z dzisiejszych polskich miast, np. z Kamiennej Góry, Janowic Wielkich, Jeleniej Góry, Pilchowic, Wlenia, Bolesławca czy Żagania,

przez które Bóbr przepływał i dla których był zawsze ważną częścią codziennego życia. Nazwa rzeki pochodzi od bobrów, które w przeszłości licznie zamieszkiwały jej brzegi. Od rzeki pochodzi też nazwa osady Bobr, która w przeszłości była samodzielną gminą, a dzisiaj stanowi część Żaclerza. Już w 1890 roku źródło zostało oznaczone tabliczką informacyjną ufundowaną przez miejscową sekcję Stowarzyszenia Karkonoskiego. Na początku XX wieku żaclerskie stowarzyszenie dekoracyjne wybudowało murek kamienny. Artykuły z początku XX wieku mówią także o tym, że źródło wysycha w miesiącach letnich. Do definitywnego zaniku wody doszło po wybudowaniu zbiorników wody na Bobrowym Stoku, nieopodal źródła. Z upływem czasu miejsce popadło w zapomnienie i było znane tylko kilku naocznym świadkom i mieszkańcom. Dzięki uzyskanym od nich informacjom źródło rzeki Bóbr zostało w roku 2014 ponownie oznakowane.

DO ČERNÉ VODY, MÍSTA ODCHODU J. A. KOMENSKÉHO DO POLSKÉHO LEŠNA

Na začátku osady Černá Voda stojí na křižovatce zajímavý kříž na mlynském kameni. Je nazýván obecním křížem, u něj zastavovaly povozy se zemělými k pronesení poslední modlitby a rozloučení s rodným místem.

Při odbočení vlevo dojdeme příjemnou cestou lemovanou kaštanovými stromy k památnému místu spojenému s mužem, jenž je velikanem naší historie – Janem Ámosem Komenským. V únoru roku 1628 putoval učitel národů J. Á. Komenský s hrstkou věrných bratří přes tehdy ještě protestantský Žacléř. V Černé Vodě překročil hranici a směřoval do polského Lešna. Cesta zpět mu již zůstala zapovězena a do Čech se nikdy nevrátil. Na jeho definitivní odchod z vlasti upomíná landartový kamenný památník ve tvaru labyrintu, který vznikl v roce 2018 podle návrhu sochařky a žacléřské rodačky Pauliny Skavové. V Černé Vodě dále nalezneme při cestách neobvykle velké množství křížů, příjemné jsou toulky ostatními částmi osady, poli i loukami, které nabízejí nešední pohledy na Sněžku i Vraní hory.

DO CZARNEJ WODY, MIEJSCA ODEJŚCIA J.A. KOMEŃSKIEGO DO POLSKIEGO LESZNA

Na obrzežích osady Czarna Woda na skrzyżowaniu stoi ciekawy krzyż na mlyńskim kamieniu. Jest nazywany krzyżem gminnym. Zatrzymywały się przy nim wozy ze zmarłymi w celu odmówienia ostatniej modlitwy i pożegnania z ojczystym miejscem.

Jezeli skřęcimy w lewo, przyjemna droga otoczona drzewami kaszta-

nowymi poprowadzi nas do miejsca pamięci związanej z geniuszem czeskiej historii, Janem Amosem Komeńskim. W lutym 1628 roku nauczyciel narodów, J.A. Komeński, przewędrował w garstką wiernych braci przez wtedy jeszcze protestancki Żaclerz. W Czarnej Wodzie przekroczył granicę i udał się do polskiego Leszna. Zakazano mu drogi powrotnej i J.A. Komeński już nigdy nie wrócił do Czech. O jego definitywnym wyjeździe z ojczyzny przypomina kamienny pomnik w stylu land art w kształcie labyrintu, który powstał w 2018 roku na podstawie projektu rzeźbiarki Pauliny Skawowej urodzonej w Żaclerzu. W Czarnej Wodzie napotkamy przy drogach także niezwykle dużo krzyży. Przyjemne są wędrowki także po pozostałych częściach osady, po polach i łąkach oferujących niecodzienne widoki na Sněžkę i Góry Krucze.

KŘENOVSKÝ OKRUH

Příjemná lesní cesta (turistická žlutá) začínající v sídlišti Na Pilíři nás zavede do osady Křenov původně nazývané Krinsdorf. Křenov, jehož název je údajně odvozen od pěstování křenu, si zvolil za své bydliště v roce 1919 majitel žacléřské porcelánky Theodor Pohl.

Jeho vilu nalezneme na slunné stráni pod bukovým lesem, dnes slouží jako penzion a o pátcích a sobotách nabízí také občerstvení kolemdoucím. U vstupu do objektu zaujme kašna s motivem fauna od významného sochaře Emila Schwantnera. Zajímavou stavbou v osadě je dále kaple zasvěcená sv. Donátovi z r. 1880, stojící vedle budovy dřívější školy, která zde fungovala od roku 1846. V minulosti se zde nacházely hostince, kramářství, pekařství a také papírna firmy Sattler & Co. U penzionu Pod Liščimi kameny můžeme odbočit a vydat se na zpáteční cestu do Žacléře. Nabízí se 2 cesty, jedna vedoucí pod skálami zvanými Liščí kameny (odbočka za mostem vpravo), nebo podél skal. Obě ústí u dřívější žacléřské nemocnice, dnešního zařízení Rehamedica a kostela.

WOKÓŁ KŘENOVA

Przyjemny szlak leśny (oznaczony kolorem żółtym) rozpoczynający się na osiedlu Na Pilíři prowadzi do osady Křenov, pierwotnie nazywanej Krinsdorf. Křenov, którego nazwa podobno pochodzi od uprawy chrzanu, na swoje miejsce zamieszkania w 1919 roku wybrał właściciel żaclerskiej fabryki porcelany, Theodor Pohl.

Jego willę można znaleźć na słonecznym zboczu pod lasem bukowym. Obecnie służy ona jako pensjonat, a w piątki i w soboty oferuje także posiłki dla turystów. Przy wejściu do obiektu znajduje się fontanna z motywem Fauna dłuta znanego rzeźbiarza Emila Schwantnera, która na pewno wzbudzi zainteresowanie. Ciekawą budowlą w osadzie jest także kaplica poświęcona św. Donatowi z 1880 r., która znajduje

się obok budynku ówczesnej szkoły, działającej tutaj od 1846 roku. W przeszłości w Křenovie znajdowały się zajazdy, kramy, piekarnia oraz fabryka papieru firmy Sattler & Co. Koło pensjonatu Pod Liščimi kameny można skręcić i udać się w drogę powrotną do Žaclerza. Prowadzą tam 2 drogi, jedna pod skałami nazywanymi Liščí kameny (droga boczna za mostem w prawo), a druga wzdłuż skal. Obydwie drogi kończą się przy byłym žaclerskim szpitalu, obecnie zakładzie Rehamedica i kościele.

Žaclér Na Pilíři – Křenov – Žaclér náměstí

Žaclerz Na Pilíři – Křenov – Žaclerz rynek

celkem 3,5 km

łącznie 3,5 km

K BEČKOVSKÉMU VODOPÁDU

V malé vsi Bečkov, ukryté v údolí pod Vraními horami, můžete podniknout krátkou procházku k Bečkovskému vodopádu.

Začíná při příjezdu do osady, následujte dřevěné ukazatele s nápisem, které vás spolehlivě povedou nejprve loukou, poté okrajem lesa až k místu ve skalách, z nichž prýští stroužky vodopádu. Je působivý za každého ročního období. Lze také podniknout krátkou procházku po Bečkovu. Osada je poprvé písemně zmiňována v roce 1361. Německý název obce zněl Potschendorfa vykládá se jako vesnice muže jménem Patsch. Obyvatelé se živilí zemědělstvím, tkalcovstvím i těžbou. Byl zde vápencový lom a vápenec se zpracovával přímo v místních pecích na pálení vápna.

DO BECZKOWSKIEGO WODOSPADU

Z małej wioski Bečkov, ukrytej w dolinie pod Górami Kruczymi, można wybrać się na krótki spacer do Beczkowskiego wodospadu.

Zaczyna się on przy wjeździe do osady, dalej drewniane kierunkowskazy niezawodnie poprowadzą najpierw przez łąkę, potem skrajem lasu do miejsca wśród skał, z których tryskają strużki wodospadu. Widok jest imponujący w każdej porze roku. Można także udać się na krótką przechadzkę po osadzie. Pierwsza pisemna wzmianka o Bečkovie pochodzi z 1361 roku. Niemiecka nazwa gminy brzmiała Potschendorf i jest tłumaczona jako wieś Patsche. Mieszkańcy trudnili się rolnictwem, tkactwem i wydobywaniem. Znajdował się tutaj kamieniołom wapienny, a wapień obrabiano w miejscowych piecach do wypalania wapienia.

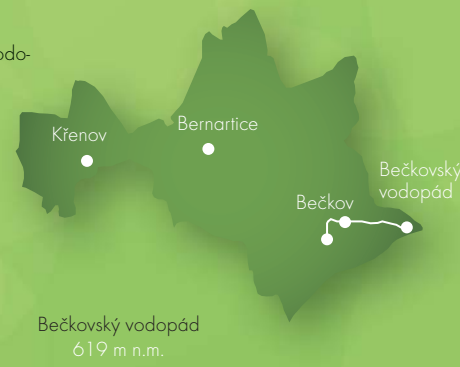
nahoře vlevo a uprostřed: Bečkovský vodopád, dole: Socha sv. Jana Nepomuckého, vpravo nahoře: Hasičská zbrojnice v Bečkově

Bečkov – Bečkovský vodopád
– Bečkov

Bečkov – Beczkowski wodospad – Bečkov

celkem 2,5 km

lúčnie 2,5 km

Bečkovský vodopád
619 m n.m.

Bečkov
537 m n.m.

Bečkov
537 m n.m.

vlevo a uprostřed:
Krausova vyhlídka,
vpravo: Kaple Pan-
ny Marie Pomocné
v Rybníčku

Z RYBNÍČKU NA KRAUSOVU VYHLÍDKU A K ZÁZRAČNÉMU PRAMENI

V údolí poblíž Bečkova se nalézá malá osada s několika domy a kaplí Panny Marie Pomocné. V minulosti byla domovem pro více než stovku obyvatel. Byla založena jezuitu roku 1703 u rybníka, který sloužil k chovu ryb.

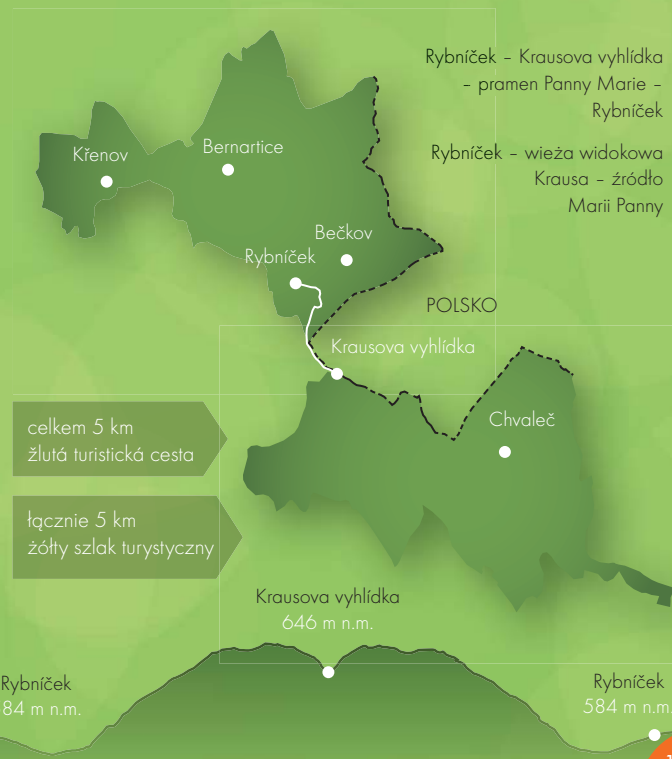
U kaple je možné započít cestu a vydat se směrem ke státní hranici, po níž vede žlutá turistická stezka. Ta nás dovede k Janskému vrchu, cestou se pozvolna začínají otevírat výhledy na Žacléřsko a později Petříkovice. Kroky vedou kolem medvědího doupěte až ke Krausově vyhlídce umístěné na vyčnívajících skále. Z vyhlídky lze pokračovat dále směrem k Petříkovicím a především k pramenu Panny Marie. Cestou po hranici putovali výletníci již na poč. 20. stol., vydávali se k již zmíněnému prameni, kterému jsou přičítány zázračné účinky. U pramene dříve stávala ještě kaple Panny Marie. Dnes zde nalezneme upravený pramen a přístřešek vhodný ke grilování.

Z RYBNÍČKA DO WIEŻY WIDOKOWEJ IMIENIA KRAUSA I CUDOWNEGO ŹRÓDŁA

W dolinie niedaleko Bečkova znajduje się mała osada z kilkoma domami i kaplicą Matki Boskiej Wspomożycielki. W przeszłości osada była domem dla ponad stu mieszkańców. Została założona przez jezuitów w 1703 roku koło stawu, który służył do hodowli ryb.

Wycieczkę można rozpocząć przy kaplicy i udać się w kierunku granicy państwa, do której prowadzi żółty szlak turystyczny. Szlak poprowadzi w kierunku na Jánský vrch, po drodze powoli zaczną rozpościerać się widoki na region žaclerski, a następnie na Petříkovice. Dalej

szlak prowadzi koło niedźwiedziego legowiska do wieży widokowej Krausa zbudowanej na wystającej skale. Z wieży widokowej można kontynuować drogę w kierunku Petříkovic i przede wszystkim źródła Marii Panny. Drogą wzdłuż granicy turyści wędrowali już na początku XX wieku. Udawali się do wspomnianego już źródła, któremu przypisuje się cudowne działanie. Przy źródle znajdowała się wcześniej jeszcze kaplica Marii Panny. Obecnie znajduje się tutaj uregulowane źródło i daszek zachęcający do grilowania.

K BOUDĚ HUBERTUS KOLEM BÍLÉHO KŘÍŽE

Ze žacléřského náměstí, nebo od porcelánky Keramtech mohou naše kroky směřovat do Krkonošského národního parku, který se rozprostírá nad městem.

Jednu ze zajímavých staveb je horská chata Hubertus, která byla vybudována v roce 1932 za účelem provozování pohostinství. Objekt navrhl a stavbu provedl žacléřský stavitel Ernst Günter pro Marii Bönschovou a Johanna Pavšiče. Hostinec získal své jméno po patronu myslivců sv. Hubertovi a vede k němu široká zpevněná cesta vhodná pro rodiny s dětmi i seniory. Cestou minete místo zvané Bílý kříž s drobnou sakrální památkou, která byla restaurována v roce 2013. V současnosti již slouží objekt soukromým účelům.

DO SCHRONISKA HUBERTUS KOŁO BIAŁEGO KRZYŻA

Z žaclerskiego rynku lub spod fabryki porcelany można udać się w kierunku Karkonoskiego Parku Narodowego rozpościerającego się nad miastem.

Jednym z ciekawych budynków jest schronisko górskie Hubertus, które zostało zbudowane w 1932 roku w celu świadczenia usług restauracyjnych. Budynek został zaprojektowany i zbudowany przez architekta z Żaclerza Ernsta Güntera dla Marii Bönsch i Johanna Pavšič. Karczma została nazwana imieniem patrona myśliwych Św. Huberta. Prowadzi do niej szeroka droga o twardej nawierzchni odpowiednia dla rodzin z dziećmi i seniorów. Po drodze będą Państwo przechodzić koło miejsca zwanego Biały Krzyż, gdzie znajduje się niewielki zabytek

sakralny, który został odrestaurowany w 2013 roku. W chwili obecnej obiekt wykorzystywany jest do celów prywatnych.

vlevo: Bílý kříž,
vpravo nahoře: Krkonošská běžecká
magistrála, vpravo
dole: Bouda
Hubertus

Žacléř Rýchorské náměstí/ nebo porcelánka
- bouda Hubertus - Žacléř

Żaclerz Rychorski rynek/ fabryka porcelany
- schronisko Hubertus - Żaclerz

K BOUDĚ HUBERTUS HADÍ STEZKOU

Na Rozcestí nad porcelánkou začíná další stezka směřující na Rýchory. Pozvolná, úzká stezka je místními pro svou podobu nazývána Hadí, původně prý začínala již kousek nad žacléřským zámekem.

Vine se lesem, místy kolem skalních výběžků, občas se nám místy nabídnou pohled skrze stromy a můžeme rozeznat siluety domů v Bobru. Přibližně po 3 km vyjdeme na otevřenou louku, na níž je vlevo patrná bouda Hubertus. Od Röhrichtova kříže se nám otevírají výhledy do údolí s nádrží Bukowka v sousedním Polsku. Kdo by si chtěl prodloužit výlet, může pokračovat na Rýchorskou boudu, nebo na Roh hranic.

DO SCHRONISKA HUBERTUS WĘŻOWĄ ŚCIEŻKĄ

Na skrzyżowaniu nad fabryką porcelany zaczyna się kolejna ścieżka prowadząca do Rychorów. Wąska, wymagająca powolnego poruszania się ścieżka, ze względu na swój kształt nazywana przez miejscowych mieszkańców Wężową [Hadí], pierwotnie zaczynała się podobno niedaleko żaclerskiego zamku.

Prowadzi przez las, miejscami koło występów skalnych, a gdzieniegdzie między drzewami rozpościerają się malownicze widoki. Można wtedy rozpoznać sylwetki domów w Bobrze. Po około 3 km wyjdziemy na otwartą łąkę, na której po lewej można dostrzec schronisko Hubertus. Spod krzyża Röhrichta rozpościerają się widoki na dolinę ze zbiornikiem Bukowka w sąsiedniej Polsce. Turyści, którzy byliby sobie przedłużyć wycieczkę, mogą ją kontynuować w kierunku schroniska Rychory lub w kierunku Rogu Granic.

nahoře: Röhrichtův kříž u boudy Hubertus, dole: Bouda Hubertus

Žacléř Rýchorské náměstí/ rozcestí Nad Porcelánkou - bouda Hubertus - Žacléř

Żaclerz Rychorski rynek / rozdroże Nad Porcelánkou - schronisko Hubertus - Żaclerz

NA RÝCHORSKOU BOUDU

Vydáváme se do míst, která vyhledávali turisté již na konci 19. stol. Již tehdy mířili za krásnými výhledy na hlavní vrcholky Krkonoš, na počátku léta pak za vzácnou květenou na vysoko položených loukách, na nichž lze spatřit lilie zlatohlavé, cibulkonosné, prhu arniku, hořec tolitovitý.

Procházíme místy, ve kterých bylo v minulosti dobýváno zlato. Dnes jsou Rýchorý především místem, které láká cyklisty a turisty. Cílem je Rýchorská bouda, dostavěná v roce 1930, vzdálená ze Žacléře 6 km. Nedaleko Rýchorské boudy, na dnešní vyhlídce, stávala původně Maxova bouda zřízená roku 1892, nazývaná dodnes Maxovka.

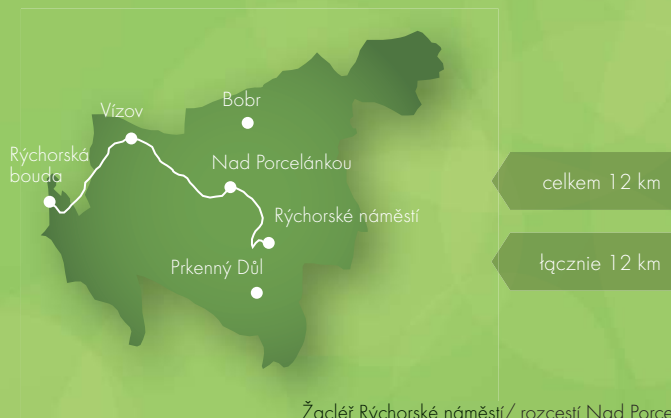
DO RYCHORSKIEGO SCHRONISKA

Wyruszamy do miejsc chętnie odwiedzanych przez turystów już pod koniec XIX wieku. Już wtedy udawali się oni w poszukiwaniu pięknych widoków na główne wierzchołki Karkonoszy. Na początku lata na wysoko położonych łąkach poszukiwali rzadkich okazów flory, do których można zaliczyć lilie złotogłów, lilie bulwkowatą, arnikę górską czy goryczkę trojeściową.

Są to miejsca, w których w przeszłości wydobywano złoto. Współcześnie Rýchorý są miejscem przyciągającym przede wszystkim rowerzystów i turystów. Dzisiejszym celem jest Rychorskie schronisko rozbudowane w 1930 roku, znajdujące się w odległości 6 km od Žaclerza. Niedaleko Rychorskiego schroniska, nieopodal obecnego punktu widokowego, stało niegdyś schronisko Maxa, zbudowane w 1892 roku, do dzisiaj nazywane Maxovka.

vlevo: Panorama Krkonoš u Rýchorské boudy, vpravo nahoře: Rýchorská bouda, vpravo dole: Vzácná rýchorská květena

Žacléř Rýchorské náměstí/ rozcestí Nad Porcelánkou - Rýchorská bouda - Žacléř

Žaclerz Rychorski rynek / rozdroże Nad Porcelánkou - Rychorskie schronisko - Žaclerz

DO DVORSKÉHO LEŠA A NA LUČŇÍ ENKLÁVU SNĚŽNÉ DOMKY

Součástí hřebenu Rýchor je působivá lokalita Dvorský les, která nadchne oko každého fotografa. Rozprostírá se ve výšce téměř 1000 m a tvoří ji bukový prales.

Díky nadmořské výšce nedorůstá porost do běžných tvarů, ale tvoří zkroucené, nízké formy, probouzející fantazii. Nejpůsobivější je za mlhavého počasí a za podzimních dní. Na rozcestí Kutná nedaleko Rýchorské boudy odbočíme na červenou Cestu bratří Čapků, která směřuje až k pevnosti Stachelberg, cestou lze spatřit betonové řopíky, budované v letech 1936–1938. Neméně působivou je i enkláva Sněžných domků, z níž se nabízejí poutavé výhledy do údolí za hranice s Polskem. Dříve zde ve třech domech žili a hospodařili lidé, do dnešních dní zůstaly pouze 2 chalupy. Pramení tu Sněžný potok, který se zurčením pospíchá do Prkenného Dolu a je zdrojem pitné vody pro Žaclěf. Název Sněžné domky pochází z německého Weiselt a má svůj původ v silné pokrývce sněhu, která v těchto místech zůstává ležet nejdéle v regionu.

DO DWORSKIEGO LASU I DO ENKLAWY LEŚNEJ ŚNIEŻNE DOMKI

Częścią grzbietu Rychor jest imponujące miejsce zwane Dworskim Lasem, które zachwyci oko każdego fotografa. Rozpościera się ono na wysokości niemal 1000 m i tworzy je bukowa knieja.

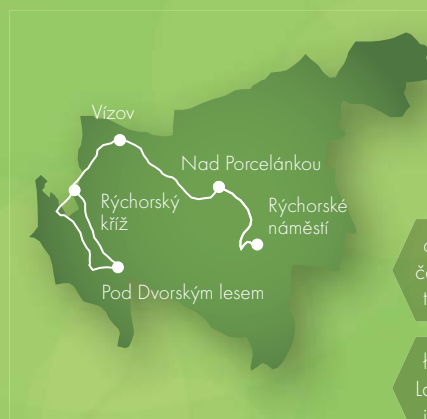
Ze względu na wysokość nad poziomem morza drzewa nie osiągają typowych kształtów, ale tworzą pokręcone, niskie formy, które pobudzają fantazję. Dworski Las największe wrażenie sprawia przy mglistej pogodzie i jesienią. Na rozdrożu Kutná niedaleko schroniska Rychorskiego skręcamy na czerwoną Droę Braci Čapkůw, prowadzącą do fortecy Stachelberg. Po drodze można ujrzeć lekkie, betonowe schrony budowane w latach 1936–1938. Nie mniej imponujące wrażenie

sprawia enklawa Śnieżnych Domków, z której rozciągają się atrakcyjne widoki na dolinę za granicą z Polską. Wcześniej w trzech domach mieszkali tutaj osadnicy i prowadzili gospodarstwo. Do dzisiaj pozostały tylko 2 chatki. Bierze tu źródło Śnieżny Potok, który tętniąc podąża do dzielnicy Prkenny Důl. Tutaj jest źródłem wody pitnej dla Žaclerza. Nazwa Śnieżne Domki pochodzi z niemieckiego Weiselt, i od grubej pokrywy śnieżnej, która w tych miejscach leży najdłużej w regionie.

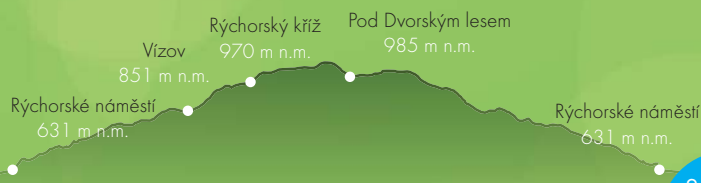
Žaclěf – Rýchory Kutná
6 km – rozcestí Kutná – Pod
Dvorským lesem – Sněžné
domky 3,5 km – Žaclěf

Žaclerz – Rýchory Kutná
6 km – rozdrože Kutná – Pod
Dvorským lesem – Sněžne
Domki 3,5 km – Žaclerz

celkem 15,5 km | Dvorský les
červená a Sněžné domky žlutá
turistická stezka

řáčně 15,5 km | Dworski
Las czerwony szlak turystyczny
i Śnieżne Domki – řóty

NA ROH HRANIC A DO POLSKÉHO NIEDAMIROWA

Ze žacléřského náměstí žlutou cestou nebo zelenou cestou Nad Porcelánkou stoupáme výše k boudě Hubertus.

U kříže zvoníka Röhrichta, odkud se otevírá pohled do údolí s nádrží Bukówka, se vydáme na Roh hranic a napojíme se na červenou Starou železnou cestu, občas se zpoza stromů objeví známá silueta Sněžky. Odpočinout si můžeme na lavičce u zajímavého kříže s husitským kalichem na rozcestí nad Horními Albeřicemi. Na jedné straně pod námi se rozprostírá táhlá osada Horní Albeřice s vápencovými lomy a muzeem Vápenka, na druhé straně polská vesnička Niedamirow, dříve Kunzen-dorf. Po žluté cestě scházíme na polské území. Obyvatelé Niedamirowa se věnovali zemědělství, což je ještě dnes patrné na podobě jednotlivých stavení i okolní krajině. V minulosti spravoval toto území cisterciácký klášter v Křešově, české království i Prusko. Po II. světové válce je obec již definitivně polská. V roce 1991 si toto místo vybrali za svůj domov manželé Beata Justa a Grzegorz Potoczak a založili Dům tří kultur – Parada, který si klade za cíl prohlubovat porozumění mezi Němci, Čechy a Poláky. Setkávají se tu lidé různých profesí, vyznání i národností a společně vytvářejí umělecké, ekologické a další projekty.

DO ROGU GRANIC I POLSKIEGO NIEDAMIROWA

Z žacléřského trhu žlutým lub zeleným szlakiem Nad Porcelánkou podchodíme v góře, do schroniska Hubertus.

Przy krzyżu dzwonnika Röhrichta, skąd roztacza się widok na dolinę ze zbiornikiem Bukówka, udamy się do Rogu Granic i dołączymy do czerwonej Starej drogi kolejowej. Od czasu do czasu spoza drzew ukaże się charakterystyczna sylwetka Śnieżki. Od początku można na ławce koło ciekawego krzyża z husyckim kielichem znajdującego się na rozdrożu nad wioską Horni Albeřice. Po jednej stronie rozpościera się podłużna

osada Horní Albeřice z kamieniołomami wapiennymi i muzeum Vápenka, a po drugiej polska wioska Niedamirow, wcześniej Kunzen-dorf. Po żółtym szlaku schodzimy na terytorium Polski. Mieszkańcy Niedamirowa zajmowali się rolnictwem, co po dziś dzień przejawia się kształtem poszczególnych budynków i okoliczną krajiną. W przeszłości władzę nad tym terytorium sprawował klasztor cystersów w Krzeszowie, Królestwo Czeskie i Prusy. Po II wojnie światowej gmina stała się już definitywnie polską. W 1991 roku to miejsce wybrali jako swój dom małżonkowie Beata Justa i Grzegorz Potoczak i założyli Dom Trzech Kultur – Parada, który ma na celu pogłębianie porozumienia między Niemcami, Czechami i Polakami. Spotykają się tu ludzie różnych zawodów, wyznań i narodowości, aby wspólnie realizować projekty artystyczne, ekologiczne i inne, organizować warsztaty.

Náměstí/rozcestí Nad Porcelánkou – bouda Hubertus – Roh hranic – rozcestí Nad Horními Albeřicemi – Niedamirow – Bobr (Žacléř) – Žacléř

Rynek/rozdroże Nad Porcelánkou – Hubertus – Róg Granic – rozdroże nad wioską Horni Albeřice – Niedamirow – Bóbr (Żaclerz) – Żaclerz

vlevo: Morový sloup v areálu tvrže,
uprostřed: Rozhledna Eliška, vpra-
vo: Pěchotní srub T-S 73

K PEVNOSTI STACHELBERG S ROZHLEDNOU

V dolní části žacléřského náměstí začíná zelená turistická cesta, která nás dovede k pevnosti Stachelberg. Prudce klesáme kopcem zvaným Střízlivák do Prkenného Dolu až k rybníku, za rybníkem již zvolíme odbočku vpravo a stoupáme k samotné dělostřelecké tvrzi.

Stachelberg tvořil součást pohraničního opevnění proti hitlerovskému Německu. Byl rozestavěn v říjnu 1937 jako největší československá dělostřelecká tvrz a jedna z největších pevností svého typu v celosvětovém měřítku. Jeho výstavbu přerušila mnichovská dohoda a odstoupení pohraničí Německu v říjnu 1938. Měl mít 12 objektů (bunkrů) spojených rozsáhlým podzemím. Za necelý rok výstavby se podařilo vylámat podzemní prostory a na povrchu vybetonovat jeden bunkr. Pevnost je přístupná veřejnosti zejména v letních měsících. V roce 2014 byla v areálu pevnosti vystavěna 24,5 m vysoká rozhledna Eliška, z níž se otevírá výhled na Krkonoše, Vraní hory, Kladské pomezí, Žacléř. Zpáteční cestu lze zvolit přes zaniklou obec Vernířovice k vleku Arrakis a vzhůru k žacléřskému zámku.

DO TWIERDZY STACHELBERG Z WIEŽĄ WIDOKOWĄ

W dolnej części żaclerskiego rynku początek bierze zielony szlak turystyczny, który doprowadzi nas do twierdzy Stachelberg. Prędko schodzimy wzgórzem zwanym Střízlivák do dzielnicy Prkenný Důl w kierunku stawu, a za nim udajemy się drogą w prawo i idziemy w górę do twierdzy artyleryjskiej.

Stachelberg był częścią obwarowań granicznych przeciwko hitlerowskiemu Niemcom. Budowę rozpoczęto w październiku 1937 roku jako największą czechosłowacką twierdzę artyleryjską i jedną

z największych twierdz tego rodzaju w skali światowej. Jej budowę przerwało porozumienie zawarte w Monachium i przekazanie pogranicza Niemcom w październiku 1938 roku. Twierdza miała mieć 12 obiektów (bunkrów) połączonych rozległymi podziemiami. Po niecałym roku budowy udało się wydrążyć przestrzenie podziemne, a na powierzchni wybetonować jeden bunkier. Twierdza jest otwarta dla zwiedzających zwłaszcza w miesiącach letnich. W 2014 roku na terenie twierdzy zbudowano wieżę widokową Eliška o wysokości 24,5 m, z której można podziwiać Krkonoše, Góry Krucze, Pogranicze Kłodzkie [Kladské pomezí], Žaclerz. Powrót można wybrać przez opuszczoną miejscowość Vernířovice do wyciągu Arrakis i w górę do żaclerskiego zamku.

celkem 8 km

łącznie 8 km

Žacléř Rýchorské náměstí – pevnost
Stachelberg – Vernířovice – Žacléř

Žaclerz Rychorski rynek – twierdza
Stachelberg – Vernířovice – Žaclerz

NA ŠPIČÁK VRCHOL VRANÍCH HOR

Při putování po Žacléřsku se nám na mnoha místech naskytou pohledy na dominantní pohoří Vraní hory, které svou podobou zdá-li připomíná letící vránu s rozpřaženými křídly.

Vraní hory stojí neprávem spíše stranou zájmu turistů. Kdo hledá poklidné místo okořeněné výhledem z vrcholu Špičáku do daleké krajiny, je na správné cestě. Výhled z vrcholu skýtá pohledy na Bernartice a Žaclét i na krkonošské hřebeny s Černou horou, Rýchorami i Sněžkou. Pláně pod Vraními horami vyhledávají díky příznivým podmínkám vyznavači snowkitingu z Čech i Polska. Znatelné zjizvení na jednom z „křidel“ Vraních hor představuje porfyrový lom, přes který vede jedna z cest k vrcholu. Kamenné bloky jsou působivé zejména při podzimních západech slunce, když se do stěn opírají sluneční paprsky a hýří ohňovými barvami. Vystoupat na vrchol Špičáku do 880 m lze po modré turistické nebo zelené cyklistické stezce.

NA SZPICZAK [ŠPIČÁK] SZCZYT GÓR KRUCZYCH

Podrůžujúc po regionie žaclerskim w wielu miejscach dojrzymy dominujące nad krajobrazem Góry Krucze, które z oddali swoim kształtem przypominają wronę z rozpostartymi skrzydłami.

Góry Krucze niesłusznie nie cieszą się zainteresowaniem turystów. Kto poszukuje spokojnego miejsca, z którego będą rozciągać się widoki na dalekie kraje, ten dobrze wybrał. Krajobraz z wierzchołka Szpiczaka oferuje widoki na Bernartice i Żaclerz, a także na karkonoskie grzbiety z Czarną Górą, Rychorami i Śnieżką. Dzięki korzystnym warunkom, równiny pod Górami Wronimi są wyszukiwane przez entuzjastów snowkitingu z Czech i Polski. Dostrzegalna bliźna na jednym ze „skrzydeł” Gór Kruczych to kamieniołom porfiry, przez który prowadzi jedna z dróg na szczyt. Kamienne bloki sprawiają imponujące wraże-

vlevo: Snowkiting pod Vraními horami
vpravo nahoře: Panorama Vraních hor
vpravo dole: Výhled ze Špičáku

nie zwłaszcza podczas jesiennych zachodów słońca, kiedy na ściany padają promienie słońca i mieniają się ognistymi kolorami. Szczyt Szpiczaka (880 m) można zdobyć, idąc po niebieskim lub zielonym szlaku rowerowym.

Královec (Lomová cesta) – Královecký Špičák (4 km)
– Královec cesta k lomu

Královec (Droga przez kamieniołomy)
– Královecký Špičák (4 km)
– Královec droga do kamieniołomu

celkem 7,5 km | Lomová cesta, zpět modrá turistická

łącznie 7,5 km | Droga przez kamieniołomy, powrotna – niebieski szlak turystyczny

ZAJÍMAVOSTI V OKOLÍ OKOLICZNE ATRAKCJE

Městské muzeum Žacléř | Muzeum Miejskie Żaclerz

Ve čtyřech stálých expozicích se seznámíte s bohatou historií regionu, jeho významnými osobnostmi, těžbou černého uhlí, které zde má více než 400 letou historii, životem zdejších obyvatel, jejichž osudy poznamenala 2. světová válka a rozsáhlou unikátní sbírkou žacléřského porcelánu Václava Petiry. Muzeum pravidelně pořádá tematické výstavy nejrůznějšího zaměření a workshopy pro všechny věkové kategorie.

W ramach czterech ekspozycji stałych będą mogli Państwo zapoznać się z bogatą historią regionu, jego wybitnymi osobistościami, wydobywaniem węgla czarnego, które ma tutaj ponad 400-letnią historię oraz z życiem tutejszych mieszkańców, których losy dotknęła II wojna światowa i bogatą unikatową kolekcją porcelany Wacława Petiry z Żaclerza. Muzeum regularnie organizuje różnego rodzaju wystawy tematyczne i warsztaty dla osób w każdym wieku.

+420 499 739 225, +420 608 830 171, www.muzeum-zaclerz.cz

Turistické informační centrum | Centrum Informacji Turystycznej

TIC se nachází v budově Městského muzea Žacléř v prvním patře. Návštěvníkům nabízí bezplatné informační materiály, turistické vizitky a známky, mapy, knihy, šperky, regionální výrobky a další pěkné suvenýry. Turisté zde získají potřebné informace o regionu, aktuálních akcích v okolí a tipy na výlety. Infocentrum nabízí i kopírovací služby. Zdarma je k dispozici internet a WC.

CIT znajduje się w budynku Muzeum Miejskiego Żaclerz na pierwszym piętrze. Zwiedzającym oferuje bezpłatne materiały informacyjne, wizytówki i znaczki turystyczne, mapy, książki, biżuterię, wyroby regionalne i inne estetyczne pamiątki. Turysty uzyskają tutaj potrzebne informacje o regionie, aktualnych imprezach odbywających się w okolicy oraz propozycjach wycieczek. Centrum Informacyjne oferuje również usługi kserowania. Do dyspozycji jest bezpłatny Internet i WC.

+420 499 739 225, +420 608 830 171, www.infocentrum-zaclerz.cz

Hornický skanzen Žacléř | Skansen górniczy Żaclerz

Areál dolu Jan Šverma je poslední dochovanou památkou na hlubinné uhelné hornictví ve východních Čechách, které je písemně dokumentováno již od 16. století. Komplex budov těžních souborů jam Jan a Julie jsou prohlášeny kulturními památkami ČR. V rámci prohlídky je možné navštívit špinavé šatny, kde horníci započali svou směnu, dále se pokračuje přes cáchovnu do šachetní budovy jámy Jan, ze které je možnost se vydat na 52 m vysokou těžní věž s výhledem na Krkonoše a Vraní hory. Poté návštěvníci zamíří do nově zpřístupněné štol Jitřenka, která je dlouhá zhruba 100 m a je zde k vidění i nádherná uhelná sloj. Prohlídku návštěvníci ukončí ve strojovně jámy Jan.

Teren kopalni Jan Šverma to ostatni zachowany zabytek z czasów podziemne-

go wydobycia węgla we wschodnich Czechach, udokumentowany na piśmie już w XVI wieku. Kompleksy budynków należące do zespołów wydobywczych szybów Jan i Julie zostały uznane za zabytki kultury Republiki Czeskiej. Podczas zwiedzania można zajrzeć do brudnych szatni, gdzie górnicy rozpoczęli swoją zmianę, a następnie kontynuować przez markownię do budynku nadszypowego kopalni Jan, z którego jest możliwość wyjścia na 52 m wysoką wieżę szybową z widokiem na Karkonosze i Góry Wronie. Następnie zwiedzający mogą udać się do nowo udostępnionej sztolni Jutrzenka, która jest około 100m długa i gdzie można obejrzeć wspaniały pokład węgla. Zwiedzanie kończy się w maszynowni kopalni Jana.

+420 499 409 107, +420 724 633 277, www.djs-ops.cz

Dělostřelecká tvrz Stachelberg Twierdza artyleryjska Stachelberg

Nad Prkenným Dolem na vrchu Stachelberg se nachází největší dělostřelecká tvrz v České republice a jedna z největších v Evropě. Je součástí československého pohraničního opevnění, budovaného před druhou světovou válkou, které bylo propojeno rozsáhlým podzemním systémem. V mohutném bunkru je vybudována historická expozice s bohatou fotografickou a výkresovou dokumentací. Nechybějí modely pevnostních objektů a ukázky výzbroje. Z expozice návštěvník sestoupí po dvoustech schodech do dřívě nepřístupného podzemí, které tvoří labyrint rozestavěných chodeb a sálů.

Rozhledna Eliška

Zhledem navozuje představu typické vojenské pozorovatelny, nachází se v nadmořské výšce 632 m uprostřed areálu dělostřelecké tvrze Stachelberg. Její výška dosahuje 24,5 m. Za dobrého počasí se nabízejí výhledy na Libavské sedlo – mohutnou zemskou bránu spojující Slezsko s českým vnitrozemím, Vraní, Jestřebí a Orlické hory a krkonošské podhůří. Je přístupná zdarma vždy od 1. dubna do 30. listopadu.

Nad dzielnicą Prkenný Důl, na wzniesieniu Stachelberg, znajduje się największa w Republice Czeskiej i jedna z największych w Europie twierdza artyleryjska. Stanowiła ona część czechosłowackich fortyfikacji granicznych wybudowanych przed drugą wojną światową połączonych rozbudowanym systemem podziemnych korytarzy. W potężnym bunkrze stworzono ekspozycję historyczną z bogatą dokumentacją zdjęciową i rysunkową. Nie zabrakło również modeli obiektów twierdzy i pokazów uzbrojenia. Z ekspozycji zwiedzający schodzą po dwustu schodach do wcześniej niedostępnych podziemi, tworzących labirynt rozbudowanych korytarzy i sal.

Wieża widokowa Eliška

Wyglądem przypomina typowy wojskowy punkt obserwacyjny, jest położona na wysokości 632 m n.p.m. pośrodku terenu twierdzy artyleryjskiej Stachelberg. Jej wysokość sięga 24,5 m. Przy dobrej pogodzie rozciągają się z niej widoki na Przełęcz Lubawską [Libavské sedlo] – potężną bramę łączącą Śląsk z centralną częścią Czech, Góry Krucze, Góry Jastrzębie, Góry Orlickie oraz Podgórze Karkonoskie. Jest dostępna bezpłatnie w okresie od 1 kwietnia do 30 listopada.

+420 773 330 378, +420 731 629 531, +420 776 172 350,
www.stachelberg.cz

14

16

24

28

26

6

30

Kratší trasy | Krótsze trasy

- 4 JEZDECKOU CESTOU K CHATĚ OZON
DROGĄ JEZDZIECKĄ DO CHATY OZON
- 6 ZÁMECKOU SPOJKOU KOLEM MODRÉHO KŘÍŽE K CHATĚ OZON
DROGĄ ZAMKOWĄ KOŁO NIEBIESKIEGO KRZYŻA DO CHATY OZON
- 8 K PŮVODNÍMU PRAMENU BOBRU
DO PIERWOTNEGO ŹRÓDŁA BOBRU
- 10 DO ČERNÉ VODY, MÍSTA ODCHODU J. A. KOMENSKÉHO DO POLSKÉHO
LEŠNA DO CZARNEJ WODY, MIEJSCA ODEJŚCIA J.A. KOMENSKIEGO DO
POLSKIEGO LESZNA
- 12 KŘENOVSKÝ OKRUH
WOKÓŁ KŘENOVA
- 14 K BEČKOVSKÉMU VODOPÁDU
DO BECZKOWSKIEGO WODOSPADU
- 16 Z RYBNÍČKU NA KRAUSOVU VYHLÍDKU A K ZÁZRAČNÉMU PRAMENI
Z RYBNÍČKA DO WIEŻY WIDOKOWEJ IMIENIA KRAUSA
I CUDOWNEGO ŹRÓDŁA

Delší trasy | Dłuższe trasy

- 18 K BOUDĚ HUBERTUS KOLEM BÍLÉHO KŘÍŽE
DO SCHRONISKA HUBERTUS KOŁO BIAŁEGO KRZYŻA
- 20 K BOUDĚ HUBERTUS HADÍ STEZKOU
DO SCHRONISKA HUBERTUS WĘŻOWĄ ŚCIEŻKĄ
- 22 NA RÝCHORSKOU BOUDU
DO RÝCHORSKIEGO SCHRONISKA
- 24 DO DVORSKÉHO LESA A NA LUČNÍ ENKLÁVU SNĚŽNÉ DOMKY
DO DWORSKIEGO LASU I DO ENKLAWY LEŚNEJ ŚNIEŻNE DOMKI
- 26 NA ROH HRANIC A DO POLSKÉHO NIEDAMIROWA
DO ROGU GRANIC I POLSKIEGO NIEDAMIROWA
- 28 K PEVNOSTI STACHELBERG S ROZHLEDNOU
DO TWIERDZY STACHELBERG Z WIEŻĄ WIDOKOWĄ
- 30 NA ŠPIČÁK - VRCHOL VRANÍCH HOR
NA SZPICZAK [ŠPIČÁK] - SZCZYT GÓR KRUCZYCH

ADRESY, KONTAKTY A WEBOVKY

www.muzeum-zacler.cz
www.infocentrum-zacler.cz

Městské muzeum Žacléř a Turistické informační centrum Žacléř

www.zacler.cz – oficiální stránky města Žacléř
www.djs-ops.cz – hornický skanzen v Žacléři
www.stachelberg.cz – pevnost Stachelberg
www.csteamzacler.cz – Cyklo Ski Team Žacléř
www.arrakis-zacler.com – lyžařský areál Arrakis
www.bretcz.cz – lyžařský areál Bret Prkenný Důl
www.rychorskabouda.cz – Rýchorská bouda
www.vychodnikrkonose.cz – Svazek obcí východní Krkonoše
www.krnap.cz – Správa Krkonošského národního parku
www.krkonose.eu – turistické stránky Krkonoš

Vydalo město Žacléř

Texty

Eva Rennerová

Překlady

Bleskové překlady.cz, Michala Ulrichová

Foto

Jana Jaklová
Daniel Mach
Jiří Pospíšil
Ilija Fišer
Eva Rennerová
Elena Vaníčková
Miroslav Vlasák
Petr Toman

Předtisková příprava

LUD design, lud-design.cz

Tisk

Tiskárny B.N.B. spol. s.r.o.